

Enheten för naturvård

Storön – Långholmen – Kalvholmen

SE0110355

Bevarandeplan för Natura 2000-område

(enligt 17§ förordningen (1998:1252) om områdesskydd)

Inledning

Bevarandeplanen är det dokument som beskriver vilka mål som ska uppnås i bevarandet av ett Natura 2000-område och som anger vilka bevarandeåtgärder som planeras. I bevarandeplanen beskrivs vilka förutsättningar som krävs för att de utpekade arterna och livsmiljöerna ska upprätthålla s.k. gynnsam bevarandestatus. Det har betydelse för tillämpningen av regelverket om Natura 2000-områden.

BEVARANDEPLANDatum
2017-06-12Beteckning
511-18657-2017

Namn	Storön - Långholmen - Kalvholmen	Areal	40 ha
Natura 2000-kod	SE0110355		
Kommun	Värmdö		
Bevarandeplan fastställd av Länsstyrelsen	2007-02-05		
Bevarandeplan reviderad av Länsstyrelsen	2017-06-12		
Områdestyp och status	SAC-område enligt art- och habitatdirektivet		
Ägarförhållanden	Privat		

Ingående livsmiljöer enligt art- och habitatdirektivet

Tabell 1. Livsmiljöer

Livsmiljökod	Livsmiljöns namn	Areal (ha)	Andel (%)
9010	*Taiga	20,5	51
9020	*Nordlig ädellövskog	15,7	39
9180	*Ädellövskogsbranter	0,54	1,4

* Prioriterad livsmiljö – bevarandet bedöms ha hög prioritet inom EU.

Ingående arter enligt art- och habitatdirektivet

Natura 2000-arter är arter som finns upptagna i bilaga 2 till EU:s art- och habitatdirektiv och skyddas därmed av Natura 2000-reglerna. I denna bevarandeplan nämns andra arter än de som är skyddade av Natura 2000-reglerna. Dessa arter har inte samma lagliga skydd såsom eventuella Natura 2000-arter.

Tabell 2. Arter.

Artens kod	Svenskt namn	Vetenskapligt namn
Inga Natura 2000-arter finns rapporterade från området.		

Bevarandesyfte för Storön-Långholmen-Kalvholmen

Bevarandesyftet och beskrivningen av livsmiljöerna nedan utgör den beskrivning som ska upprättas i enlighet med 17 § förordningen om områdesskydd m.m. (FOM). Tillsammans med bevarandemål och bevarandeåtgärder i denna plan utgör de underlag som visar hur myndigheterna behöver arbeta för att motsvara kraven i 16 § FOM.

BEVARANDEPLANDatum
2017-06-12Beteckning
511-18657-2017

Det övergripande syftet med Natura 2000-området är att bidra till att upprätthålla en gynnsam bevarandestatus för de i området utpekade livsmiljöerna. I Storön-Långholmen-Kalvholmen är ädellövskogen, livsmiljö 9020, det prioriterade värdet. Andra liknande miljöer finns på ett avstånd på 2-3 km, främst söderut och åt nordväst. Ädellövträd inom skyddade områden finns på ca 7 km radie från området (i naturreservaten Bogesund, Näsudden och Grinda).

Prioritering av skötselåtgärder framgår av tabell 3.

Bevarandemål för Storön-Långholmen-Kalvholmen

Att bidra till gynnsam bevarandestatus för de i området utpekade livsmiljöerna uttrycks i detta område i följande mål.

*Taiga (9010)

- Arealen taiga ska bibehållas.
- Skogen ska ha karaktären av extensivt betad naturskog d.v.s. vara olikåldrig, luckig och ha en varierad trädslagssammansättning.
- Området ska ha inslag av gamla och grova träd samt död ved i olika former och nedbrytningsstadier.
- Det ska finnas ett måttligt till påtagligt inslag av lövträd (speciellt gamla och/eller grova träd).
- Gamla grova träd ska stå fria och solbelysta (avståndet från kronan till andra träd och buskar bör inte understiga 5 meter).
- Med tanke på att området troligen har en historik som betesmark, är fortsatt extensivt bete gynnsamt för att skogen ska bibehålla sin betespräglade luckiga karaktär.
- Området ska påverkas av störningar, exempelvis i form av stormfällningar, insektsangrepp, översvämningar och brand.
- För livsmiljön typiska arter ska ha goda förutsättningar att finnas i livskraftiga bestånd.

*Nordlig ädellövskog (9020)

- Arealen nordlig ädellövskog ska bibehållas.
- Ädellövträd ska dominera i trädskiktet.
- Skogen ska ha karaktären av extensivt betad och lundartad naturskog d.v.s. vara olikåldrig, luckig och ha en varierad trädslagssammansättning och inslag av gamla och grova träd samt död ved i olika former och nedbrytningsstadier.
- Gamla grova träd, främst ek, ska stå fria och solbelysta (avståndet från kronan till andra träd och buskar bör inte understiga 5 meter).
- Igenväxningsvegetation som utgörs av barrträd förekommer inte.
- Området ska betas extensivt för att skogen ska bibehålla sin betespräglade luckiga karaktär som kommer sig av att området troligen har en historik som betesmark.

BEVARANDEPLAN

Datum
2017-06-12

Beteckning
511-18657-2017

- Området ska påverkas av störningar, exempelvis i form av stormfällningar, insektsangrepp, översvämningar och brand.
- De för livsmiljön typiska arterna, till exempel lunglav, hasselticka, vårärt och sårläka, ska finnas i livskraftiga bestånd

*Ädellövskogsbranter (9180)

- Arealen ädellövskogsbranter ska bibehållas.
- Skogen ska ha karaktären av naturskog d.v.s. vara olikåldrig, luckig och ha en varierad trädslagssammansättning och inslag av gamla och grova träd samt död ved i olika former och nedbrytningsstadier.
- Ädellövträd ska dominera i trädsiktet.
- Igenväxningsvegetation som utgörs av barrträd förekommer inte.
- Området ska påverkas av störningar, exempelvis i form av stormfällningar, insektsangrepp, översvämningar, skred och ras.
- För livsmiljön typiska arter ska ha goda förutsättningar att finnas i livskraftiga bestånd.

Beskrivning av området

Natura 2000-området Storön-Långholmen-Kalvholmen ligger på tre intilliggande öar strax norr om Väster Skägga, på Värmdölandets nordvästra udde. Storön och Långholmen har förr varit två separata öar, men har vuxit ihop med en liten landförbindelse. Endast den del av Långholmen som ligger närmast Storön ingår i området. Öarna är kuperade med ädellövskog i svackorna och berg med hållmarkstallskogar på de högre belägna partierna. Endast ett område är bebyggt, och detta ligger på Storöns sydöstra del. Natura 2000-området hyser både lövlundar, hållmarkstallskog och ädellövskog i branter. Ek, lind, lönn, ask och alm dominerar bland ädellövträden. Här växer även asp, björk och al. Flera gamla grova träd finns i området och till dessa är många ovanliga svampar, mossor, lavar och insekter knutna. I lundmiljöerna finns det även en rik fältvegetation.

På den sydvästra delen av Storön har följande hotade rödlistade arter hittats: veckticka (hittades sparsamt förekommande på en asplåga 1997), oxtungssvamp (på grov gammal ek 1997), rosa skärelav och rödbrun blekspik (på en solitär ek). De två senare fynden är från 1989. Lite längre österut, i en lövskogslund, finns ett annat fynd av oxtungssvamp (1997).

Konceptet till häradskartan från 1900-talets början visar att de centrala delarna av Storön bestod av barrträdsbevuxen utmark medan brynmiljöerna samt flacka/låglänta partier bestod av äng/löväng. I det låglänta stråket från torpet i sydost till viken vid "Predikstolen" i nordväst fanns uppodlad åkermark. Kalvholmen och den del som ingår i Natura 2000 på Långholmen bestod omväxlande av lövlundar och barrdominerad skog. Lövskogarna förekom företrädesvis i terrängens sänkor och branter. På flera av de gamla lindarna syns tecken av hamling.

BEVARANDEPLAN

Datum
2017-06-12

Beteckning
511-18657-2017

Området har tidigare varit glesare trädbevuxet då kor betade öarna fram till 1960. Efter detta har området i det närmaste varit orört fram till 1986 då området åter betades, denna gång av får.

Skogen på öarna inventerades i Skogsvårdsstyrelsen Nyckelbiotopsinventeringar 1997, och större delen blev då klassad som nyckelbiotop (klass 1 förutom ett parti på västra Storön som bedömdes till klass 2).

Beskrivning av livsmiljöer

*Taiga (9010)

Taiga finns bland annat på den västra sidan av Storön och på den nordöstra delen av Kalvholmen. På Storön är skogen barrdominerad men med ett stort inslag av asp, björk samt en hel del ädellövträd, exempelvis gamla grova ekar. Gamla lövträd förekommer tämligen allmänt. Det relativt stora inslaget av ädla lövträd tyder på att skogen tidigare varit mer öppen och troligen nyttjats för bete eller slätter. Inga skogliga åtgärder har utförts på lång tid, vilket medfört en riklig förekomst av död ved bland annat i form av asplågor. På hållmarkerna dominerar tall och senvuxna ekar. Buskskiktet domineras av måbär, skogstry, hassel och en. I fältskiktet växer främst bredbladiga gräs. I skuggiga lägen finns en del mossor, men överlag är bottenskiktet dåligt utvecklat. Terrängen på Kalvholmen är kuperad med bergsbranter i nord-sydlig riktning. Trädskiktet är variationsrikt och består av gamla senvuxna granar, tallar och inslag av lövträd, till exempel asp och björk i anslutning till bergen.

*Nordlig ädellövskog (9020)

Denna livsmiljö finns på Storön och Kalvholmen med det största sammanhängande området centralt och österut på Storön och vidare åt sydväst mot Långholmen. livsmiljön utgörs av äldre ädellövlundar med ett stort inslag av trädslagen ek, alm, ask, lind och lönn. På vissa ställen har gran och asp börjat växa in. Gamla grova ekar, äldre almar och hasselbuketter förekommer relativt rikligt i området. Värdefulla gamla och grova hagmarksträd finns insprängda i skogen, framförallt i gamla brynmiljöer invid före detta åkrar och ängar. I buskskiktet förekommer, förutom hassel, även rosor och hagtorn. Överlag är skogen mycket variationsrik med olika typer av livsmiljöer för ovanliga arter och ädla lövträd i olika åldersklasser. Skogen betas för närvarande extensivt med får vilket syns genom färsk betespåverkan på vegetationen (beteshorisonter etc.).

På Kalvholmen finns livsmiljön framförallt i den västra delen. Trädskiktet domineras här av ek, men här finns även inslag av lind, ask och alm. En del av ädellövträden är gamla och grova. Fältskiktet består av beteståliga örter och gräs.

I ädellövlundarna har de för livsmiljön typiska arterna lunglav, hasselticka, vårärt, och sårläka hittats.

BEVARANDEPLAN

Datum
2017-06-12

Beteckning
511-18657-2017

Sannolikt har skogen förr i tiden haft en betydligt mer öppen karaktär, delvis som löväng. Men allteftersom träd- och buskskiktet slutit sig har värden knutna till den lite skuggigare lundmiljön utvecklats.

*Ädellövskogsbranter (9180)

Livsmiljön finns i den nordvästra delen av Kalvholmen. I branten, som vetter mot sydväst, växer lindar, ekar och askar varav en del är gamla och grova. Mossfloran på bergväggarna rik. Uppgifter om flora och fauna saknas i övrigt.

Hotbild – vad kan påverka Natura 2000-området negativt

En komplett lista är inte möjlig att upprätta. Här listas ett urval hot som i det här området bedömts mest relevanta.

*Taiga (9010)

- Olika former av produktionsinriktat skogsbruk i objekten.
- Exploatering av området genom t.ex. uppförande av byggnader och anläggningar.
- Markberedning, dikning och annat som förändrar hydrologin.
- Brist på död ved.
- Transporter genom området som kan förstöra markskiktet.
- Minskad andel lövträd till följd av ökat graninslag.
- Alltför stor beskuggning av gamla och grova träd kan medföra att dessa dör i förtid och/eller att ljusberoende epifytiska arter inte klarar sig på sikt.

*Nordlig ädellövskog (9020)

- Olika former av produktionsinriktat skogsbruk.
- Exploatering av området genom t.ex. uppförande av byggnader och anläggningar.
- Transporter genom området som kan förstöra markskiktet.
- Brist på död ved.
- Dålig förnygring av ädellövträd.
- Invandrande gran och uppslag av aspsly.
- Alltför stor beskuggning av gamla och grova träd kan medföra att dessa dör i förtid och/eller att ljusberoende epifytiska arter inte klarar sig på sikt.
- Markberedning, dikning och annat som förändrar hydrologin.
- Alltför omfattande buskröjning.

*Ädellövskogsbranter (9180)

- Olika former av produktionsinriktat skogsbruk.
- Exploatering av området genom t.ex. uppförande av byggnader och anläggningar.
- Brist på död ved.

BEVARANDEPLAN

Datum
2017-06-12

Beteckning
511-18657-2017

- Dålig föryngring av ädellövträd.
- Invandrande gran och uppslag av aspsly.
- Alltför stor beskuggning av gamla och grova träd kan medföra att dessa dör i förtid och/eller att ljusberoende epifytiska arter inte klarar sig på sikt.
- Markberedning, dikning och annat som förändrar hydrologin.
- Alltför omfattande buskröjning.

Bevarandeåtgärder med tidsplan**Gällande regler**

Enligt 7 kap 28 a § miljöbalken (MB) krävs tillstånd för att bedriva verksamheter eller vidta åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka miljön eller störa utpekade arter i ett Natura 2000-område som har förtecknats enligt 7 kap 27 § MB. Tillstånd krävs inte för verksamheter och åtgärder som direkt hänger samman med eller är nödvändig för skötseln och förvaltningen av området. Alla Sveriges Natura 2000-områden utgör dessutom riksintressen (enligt 4 kap MB), vilka ska beaktas vid prövning av ärenden och planläggning.

Strandskydd gäller enligt 7 kap 13-18 §§ MB inom hela av Natura 2000-området. Inom strandskyddat område är viss typ av exploatering förbjuden, t.ex. uppförande av ny byggnad. Undantag från förbudet gäller t.ex. byggnader som behövs för de areella näringarna och som måste finnas inom strandskyddat område.

Behov av ytterligare reglering

Reservatsbildning pågår i området.

BEVARANDEPLAN

Datum
2017-06-12Beteckning
511-18657-2017

Tabell 3. Förslag till skötselåtgärder för Storön-Långholmen-Kalvholmen.
Åtgärder i kursiv är prioriterade.

Livsmiljö/art	Åtgärd	Tidsplan
Taiga (9010)	Gynna lövträd genom röjning av yngre gran och vid behov friställning av äldre lövträd. Extensivt bete under sommarhalvåret är positivt för att bevara naturvärdena. Bete är särskilt viktigt efter röjningar.	Vid behov Årligen
*Nordlig ädellövskog (9020)	<i>Ädellövlundarna är i behov vissa punktinsatser såsom successiv frihuggning av grova lövträd som idag står trängda. En tumregel är att trädkronan ska ha ett avstånd på minst 5 meter till omkringväxande träd och buskar. Friställ vid behov även yngre ersättningsträd av ädellöv.</i> <i>Röjning av unga aspar och granar för att gynna ädellöv. Vidga/skapa gärna gläntor genom att glesa ut trädskiktet i redan befintliga gläntor och brynzoner. Ta då i första hand bort igenväxningsvegetation. Spara en del buskage (särskilt värdefulla är bärande buskar och/eller taggbuskar).</i> Låt lågor, torrträd, högstubbar och grova grenar av ädellövträden finnas kvar i markerna. För att lågor och grenar inte ska täcka för stora delar av marken kan de samlas i högar. Extensivt bete under sommarhalvåret är positivt för att bevara naturvärdena. Bete är särskilt viktigt efter röjningar. Eventuellt: Nyhamling av unga lövträd och (om möjligt) återhamling av äldre hamlade träd.	Vid behov Vid behov Vid behov Årligen Vid behov
*Ädellövskogsbranter (9180)	Vid behov röjning av yngre gran för att gynna lövträd och friställning av äldre lövträd.	Vid behov

BEVARANDEPLANDatum
2017-06-12Beteckning
511-18657-2017**Bevarandetillstånd i dag**

Tabell 4. Bevarandetillstånd hos ingående livsmiljöer.

Livsmiljö/art	Bevarandetillstånd
*Taiga (9010)	Gynnsamt
*Nordlig ädellövskog (9020)	Gynnsamt. En del äldre ädellövträd måste dock friställas och en del gran behöver tas bort för att få kontinuitet i ädellövsbeståndet och bibehålla ett gynnsamt tillstånd för livsmiljön.
Ädellövskogsbranter (9180)	Gynnsamt

Inventeringar i området och andra referenser

Artdatabanken, lista med rödlistade arter, uttag 2016.

Länsstyrelsen i Stockholms län och Skogsvårdsstyrelsen i Mälardalen, 1997. Ädellövskogsinventering i Stockholms län, södra länsdelen. Objekt nummer 10I8J01 och 10I8J02.

Naturvårdsverket. *Art- och naturtypsvisa vägledningar*. (www.naturvardsverket.se) 2006-04-03.

Skogsvårdsstyrelsen, 1997. Nyckelbiotopsinventering.

BEVARANDEPLANDatum
2017-06-12Beteckning
511-18657-2017**Karta**

Livsmiljöernas sifferkoder i kartan och dokumentet är korrekta liksom namnen i dokumentet. Livsmiljöernas namn i kartan kan dock vara felaktiga.

